

De corrector a botxí

Albert Jané

JOAN-LLUÍS LLUÍS

Jo soc aquell que va matar Franco

(299 pàgines)

Raval Edicions SLU, Proa
Barcelona, maig del 2018

Joan-Lluís Lluís (Perpinyà, 1963) és un autor d'una sòlida i reconeguda producció literària. Obres seves com *El dia de l'ós*, *Aiguafang*, *Les cròniques del déu coix*, *El navegant*, *Conversa amb el meu gos sobre França i els francesos*, o *Xocolata desfeta*, han gaudit d'una àmplia acceptació per part de la crítica i del públic lector i han estat profusament guardonades. Amb *Jo soc aquell que va matar Franco* va guanyar el Premi Sant Jordi 2017.

Agustí Vilamat, un jove corrector de català nascut a Solsona, que havia perdut un ull fortuïtament i havia après català també per atzar, a la darrerria de la guerra (1936-1939) decideix emprendre el camí de l'exili, acompanyat únicament de la lectura fervorosa del DGLC de Pompeu Fabra. Com diu Lluís, «aquest va ser l'heroisme del corrector davant l'enemic».

Però el curs de la història es veu interromput per la ucronia literària. Pel juny de 1940 el general Franco pacta amb Hitler i Mussolini i declara la guerra als aliats. A canvi d'això, s'apodera de Gibraltar i del bocí de Catalunya que França havia obtingut d'Espanya pel Tractat dels Pirineus. Aquest fet obliga l'Agustí Vilamat a deixar el camp d'Argelers i a endinsar-se en el Vallespir en un itinerari que per a ell també serà un viatge interior: de ser una persona prudent i reflexiva, tímida, passarà a convertir-se en un home d'acció. Així s'incorporarà a l'Exèrcit Lliure de Catalunya, amb un únic objectiu: matar franquistes! Un nou acte d'heroisme que tan sols tindrà lloc en un cas, en el de la mort del cap de la rebel·lió, el general Francisco Franco en persona!

Més enllà dels fets històrics i dels de ficció ucrònica, Joan-Lluís Lluís ens presenta d'una manera molt realista, crua i desacomplexada la situació de Catalunya i de la llengua catalana entre França i Espanya. Amb els clàssics prejudicis inoculats per l'Estat: «La cultura francesa és universal [...]. La cultura catalana [...] la podes ficar tota dins la teua tauleta de nit.» Amb un justificadíssim advertiment per a aquells badocs que encara viuen emmirallats en la democràtica França: «Deu faltar molt poc perquè la Catalunya francesa sigui territori lliure de franquistes. Però no serà, és clar, territori lliure de francesos.»

Un punt feble de la publicació és la deficient edició de Proa. Farcida de negligències i contradiccions lingüístiques, em sembla clarament indigna d'una novel·la tan notable, que, a més, és guanyadora d'un Premi Sant Jordi. ■